

สี่สิบปี...ต่าง

ภูโยม

phupayom@hotmail.com

บัวสาวล้านนา

“ฮ้ายคนงาม จักไฟทางใดเล ตัวฮ้ายจักบอวยไฟส่องตัวเจ้า”

“ข้าเจ้าจักไฟวัด ฮ้ายจักไฟส่องเกศา”

บันทึกบทสนทนาที่ชายหนุ่มหน้าหยกอ่อยสนทนากับหญิงสาววัยแรกรุ่ง ถ่ายทอดลงบนพื้นผ้าใบด้วยอักษรล้านนาที่ปรากฏอยู่ข้าง ๆ ภาพของชายหนุ่มและหญิงสาวสองผู้ที่กำลังเกี่ยวพาราสักันอยู่อย่างฮ้อยฮาย

บนผืนผ้าใบสีเนื้อขนาดไม่ใหญ่นัก พื้นผิวที่ถูกรังสรรค์ด้วยเทคนิควิธีทางศิลปะดูล้ำลึกกับได้ย้อมภาพจิตรกรรมฝาผนังมาไว้ในผ้าใบผืนนี้ พื้นหลังเรียบด้วยสีน้ำตาลอ่อน แต่อาจจะเป็นด้วยเทคนิคที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ ให้เกิดพื้นผิวบนผ้าใบ จึงทำให้ดูคล้ายกับว่าฉากหลังของภาพนี้คือละอองหมอกที่โรยตัวลงมาปกคลุมจนเรามองไม่เห็นว่าข้างหลังของหนุ่มสาวนั้นคืออะไร และความรู้สึกที่เหมือนกับเห็นละอองหมอกโรยลงมาคลุมนั้นก็เข้ากันได้ดีกับภาพที่ชายหนุ่มถือร่มให้หญิงสาว เพื่อป้องกันละอองหมอกน้ำค้างมิให้หยดรดศีรษะของเธอให้หนาวสั่น

ดวงตาที่แอบแลมองอย่างมีความหมายของชายหนุ่มนั้นคงจะเป็นเหตุที่ทำให้พวกแก้มขาวนวลของหญิงสาวระเรื่อสีชมพูขึ้นมา ดวงตาเรียวเล็กที่แอบเหลือบมองเพียงปลายตา และรอยยิ้มนิด ๆ ที่ปรากฏบนใบหน้าคือร่องรอยแห่งความเขินอายของสาวรุ่นและความพึงพอใจที่ปกปิดไม่มิด ในขณะที่ดวงตาของชายหนุ่มที่แลมองหญิงสาวข้างกายนั้นบ่งบอกถึงความในใจอย่างมิดต้องปิดบัง

มวยผมที่มุ่นมวยเกล้าสูงนั้นปักด้วยปิ่นทองอันเล็กรับกับลานหูสีทองอันใหญ่ สีทองจากทองคำเปลวที่ปิดทับลงไปบนพื้นผ้าใบนั้นสะท้อนแสงแวววาวของทองคำ

โดดเด่นเป็นระยะ ไล้งมาถึงชั้นทองที่บรรจดอกไม้หอมไว้ภายในและกำไลทองที่สวมแขน แม้แต่ผ้าคลุมไหล่เนื้อบางเบาของหญิงสาวก็มีลวดลายดอกไม้สีทองแทรกอยู่เป็นระยะ ผ้าคลุมไหล่ได้ทิ้งชายลงมาแล้วสะบัดพลิ้วอย่างแผ่วเบาแล้วกลืนหายไปกับหมอกมัวของฉากหลัง

ข้างฝ่ายชายหนุ่มก็มีมุขีที่ตหู สวมตะกรุดยันต์ห้อยคอ เนื้อตัวขาวเนียนมีร่องรอยของการรักตามความเชื่อของชาวล้านนาแต่โบราณปรากฏตั้งแต่ช่วงท้องไล้งไปถึงต้นขา เมื่อนุ่งผ้าต้อยที่หยักรั้งขึ้นสูง ลายสักดำที่ทั้งต้นขาก็กลมกลืนไปกับผ้าต้อยผืนนั้น ดูคล้ายกับเป็นทางเก้งที่สวมแหวนเนื้อในสมัยปัจจุบัน

ภาพวาดคนที่มีคิ้วเรียวโค้งเหมือนวงพระจันทร์ จมูกเล็กเรียว ริมฝีปากจิ้มลิ้ม แขนแมนเรียวเล็ก และลายเส้นเช่นนี้ ยังคงสื่อถึงรูปแบบของภาพจิตรกรรมฝาผนังของไทยและล้านนาไว้ แต่สิ่งที่แตกต่างคือการวาดที่แสดงให้เห็นถึงเลือดเนื้อของคนในภาพ จากภาพแบน ๆ เป็นภาพลายเส้นได้เริ่มคลี่คลายมาสู่เนื้อหนังที่คล้ายกับมีชีวิต พวงแก้มที่อ้อมเอิบด้วยเลือดฝาดสาว แขนแมนอันเต่งตึงทรวงอกอ้อม ผ้าชิ้นที่สะบัดพลิ้วราวกับต้องลม ล้วนแต่ทำให้รู้สึกภาพนี้ก็คือภาพ portrait

ของคนโบราณดี ๆ นี่เอง

สำหรับผู้ที่เคยคุ้นกับลายเส้นเล็กบาง สวางามล้านนาบุรปร่างอ่อนแอ้น ผ้าชิ้นที่ละเอียดงดงามราวกับจะเอื้อมมือไปลูบไล้ชื่นชมลายผ้าชิ้นได้จริง ๆ นั้น คงจะทราบดีว่าภาพนี้คือผลงานของศิลปินหนุ่มชาวล้านนาที่มีชื่อว่า พงษ์พรธร เรือนนันทชัย

พงษ์พรธร เรือนนันทชัย ศิลปินหนุ่มที่หลายคนเรียกขานว่า 'สล่าช่างแต้ม' จากเวียงหละกอนหรือลำปาง เมื่อรกรกมาผู้นี้ ได้ทำงานศิลปะอย่างต่อเนื่องมาหลายปีแล้ว ชื่อของเขาถูกเล่าขานกันในหมู่วิศัลปินรุ่นน้องว่าเป็นผู้ที่ใช้พู่กันวาดลายเส้นได้เล็กละเอียดที่สุดคนหนึ่ง หากใครได้เห็นผลงานในยุคแรก ๆ ของเขา จะเข้าใจว่าเหตุใดหลายต่อหลายคนจึงทิ้งและชื่นชมกับลายเส้นที่เล็กบางราวกับเส้นผมของชาวอุตรดิตถ์ที่เปลยที่เดียว

สล่าพงษ์พรธร ได้ทำงานออกมามากหลายชุด หลากรูปแบบกันไป ภาพประเพณีพื้นบ้านที่มีผู้คนมาร่วมงานกันอย่างคับคั่งนั้นก็ชวนให้ผู้ชมได้ตกอยู่ในภวังค์ฝันและก้าวเข้าไปในผืนผ้าใบเพื่อร่วมงานปอยของเขามาหลายงานแล้ว หากใครเคยได้เห็นภาพประเพณีพื้นบ้านของเขาคงจะทราบดีว่าคำกล่าวนี้ไม่ได้เกินจริงเลยแม้แต่น้อย แทบทุกจุดของภาพของเขา

นั้นล้วนแต่มีกิจกรรมที่สนุกสนานและมีชีวิตชีวาปรากฏอยู่

แต่แนวทางการเขียนภาพที่สร้างชื่อให้กับเขาเป็นอย่างมาก นั้น คงจะเป็นภาพวาดของหญิงสาวจากบ้านต่าง ๆ ในเมืองเหนือ ที่มาอวดโฉม อวดเครื่องแต่งกายประจำท้องถิ่นของพวกเขาเหล่านั้นเอง ภาพในชุดนี้มิได้เป็นเพียงภาพหญิงสาวกับผ้าชิ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นภาพที่เก็บบรรยากาศอันสงบงามของล้านนาไว้ในผืนผ้าใบ เหมือนกับอีกภาพหนึ่งที่ชายหนุ่มได้กางร่มและประคองไหล่หญิงสาว ให้เดินไปด้วยกันบนทางเดิน

ทั้งชายหนุ่มและหญิงสาวต่างแต่งกายกันเต็มยศ รวกับการเดินทางของเขาทั้งคู่นั้นเป็นการเดินทางไปพบผู้ที่มีความสำคัญยิ่ง ชายหนุ่มสวมเสื้อแขนยาวปิดกระดุมคอแน่นหนา นุ่งโจงกระเบนเหมือนชาวสยามทั่วไป หากแต่ผิวกายที่โผล่พ้นจากแบบฉบับของชายชาวล้านนา บนป่าของเขาคาดสายสะพายดาบอาวุธประจำกายของชายชาติรักษาดีนักรบ แต่ขณะเดียวกันมือที่โอบประคองหญิงสาวอันเป็นที่รักของเขาก็ช่างนุ่มนวลและอ่อนโยนจนสัมผัสได้

ฝ่ายหญิงสาวเกล้าผมสูงเสียบปิ่นปักประดับตรงมุ่นมวย ตึงหุมีลานหูสีทองสอดไว้ สายสร้อยทองคล้องประดับอยู่เหนือแผ่นอกเนียนละไมของเธอ ผืนผ้าสีแดงลายทองห่อหุ้มทรวงอก แต่งตั้งครัดเครื่องนั้นกระชับแน่น ผ้าคลุมไหล่สีม่วงผืนยาวคลุมหัวไหล่เรื่อยลงไปถึงต้นแขนก่อนจะทิ้งชายปลิวอยู่เบื้องล่าง

ผ้าชิ้นสีแดงกำของเธอเน้นอวดลวดลายทองอันงดงาม เป็นชิ้นกำนที่แทรกลวดลายทองอยู่เต็มผืน ด้านล่างเป็นตีนจกงดงามที่สาว ๆ ทุกคนปรารถนาจะครอบครองขึ้นตีนจกผืนงามให้ได้สักผืนหนึ่งในชีวิตนี้

หัวชิ้นสีขาวตัดกันกับตัวชิ้นสีแดงเข้ม มีสายข้างทองสลักลวดลายเกาะเกี่ยวกันเป็นสายยาวคาดไว้ เท้าเปล่าเปลือยย้ายไปบนพื้นหญ้าที่ถางจนเตียนเรียบ ทางเดินแคบ ๆ ทอดยาวมาแต่ไกล สองข้างทางเป็นทุ่งหญ้าสีน้ำตาลอ่อนและกลิ่นหายเลือนรางไปกับพื้นหลัง ดูราวกับป้าสาวคู่นี้ได้เดินออกมาจากภวังค์ฝันมาปรากฏบนผืนผ้าใบของสถาพงษ์พรรณ

...เป็นการเดินทางของหนุ่มสาวที่ก้าวล่วงกาลเวลามาอวดความงดงามของผู้คนและศิลปวัฒนธรรมของดินแดนอันสงบงามที่มีนามว่า 'ล้านนา'

